

**TECH
YOUR
FUTURE**

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Effectieve bedrijfsbezoeken

Handleiding voor (technische) bedrijven

Handleiding Effectieve bedrijfsbezoeken

Door leerlingen op jonge leeftijd kennis te laten maken met technische beroepen kunnen we de kans vergroten dat zij later kiezen voor een beroep in de technische sector. Door het organiseren van bedrijfsbezoeken wordt het bewustzijn van deze leerlingen vergroot en kunnen stereotiepe beroepsbeelden voorkomen worden.

Voor u ligt de vernieuwde handleiding 'Effectieve bedrijfsbezoeken'. Deze vernieuwde handleiding is tot stand gekomen in het pilotproject 'Effectieve bedrijfsbezoeken' (2018-2019) van TechYourFuture in samenwerking met Techniekpact Twente. Binnen dit project is de eerder ontwikkelde methodiek (TechYourFuture, 2015-2016) doorontwikkeld op basis van nieuwe inzichten en geschikt gemaakt voor een bredere doelgroep. Deze handleiding bevat handvatten voor het organiseren van een effectief bedrijfsbezoek voor leerlingen in het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs (4-14 jaar). Binnen het project is ook een handleiding voor scholen ontwikkeld. Voor een écht effectieve aanpak raden we aan om beide handleidingen te gebruiken.

Hoewel bedrijven het ontvangen van een groep leerlingen vaak een 'schoolbezoek' noemen, houden wij voor het gemak eenzelfde term aan, namelijk 'bedrijfsbezoeken'.

Voor meer informatie zie

www.techyourfuture.nl/effectievebedrijfsbezoeken

**TECH
YOUR
FUTURE**

Centre of Expertise TechniekOnderwijs

Een initiatief van:
Hogeschool Saxion, Universiteit Twente,
Hogeschool Windesheim en ROC van Twente

Wij danken hierbij de volgende scholen, bedrijven en andere organisaties voor hun bijdrage aan dit project:

Scholen:

BS Los Hoes Haaksbergen, BS Paus Joannes Haaksbergen, Het Assink Lyceum Haaksbergen, Het Stedelijk Lyceum locatie Kottenpark Enschede, BS de Kubus Enschede, BS de Paulusschool Enschede, BS Glanerbrug-Zuid Enschede, Het Vakcollege Enschede, OBS Tweekelerveld Enschede, Pius X College Almelo, Canisius Almelo

Bedrijven:

Podolab Twente (PLT) Haaksbergen, Brunelco Haaksbergen, IACT Haaksbergen, Mechanische Industrie Menzing Haaksbergen, General Electric Industrial Solutions Haaksbergen, Ipskamp Printing Enschede, Moekotte Enschede, Van de Steeg Enschede, Van Merksteijn Almelo, Cogas Almelo, Bauhuis Goor, ADS Groep Goor, Timmerije Neede, HEBO Kozijnen Hengevelde

Organisaties:

Stichting Consent (Week van het beroep), W&T Menu Gemeente Enschede, Bedrijf in de klas, Jet-net & Technet, High Tech Almelo, Techniekdag Bedrijvennetwerk Nijverdal, Industriële Kring Twente (IKT)

Colofon

Auteurs

Thaisa Rougoor-Fiering, MSc., Marit Benes, MSc.,
Miriam Knoef, MSc., TechYourFuture

Concept en vormgeving

Francis Hampsink, Saxion Hogeschool

Fotografie

Techniekbeeldbank.nu
TechYourFuture

Inhoud

Waarom een bedrijfsbezoek?	6
Waar moet je aan denken?	7
Tijdens het bedrijfsbezoek	10
Introductie	10
Rondleiding	11
Actieve werkvorm	11
Bijlage 1: Voorbeeld draaiboek	12
Bijlage 2: Medewerkerspaspoort	13
Bijlage 3: Lesbrief	14

Waarom een bedrijfsbezoek?

Techniek is erg belangrijk in onze samenleving. Al enige jaren is er een steeds groeiend tekort aan goed opgeleid personeel in de techniek. Als technisch bedrijf kunt u een bijdrage leveren aan het oplossen van dit probleem, door samen met een school een bedrijfsbezoek te organiseren.

Tijdens een bezoek aan een technisch bedrijf krijgen leerlingen de kans om kennis te maken met een andere wereld: de wereld van wetenschap en technologie (W&T). Een wereld met een grote verscheidenheid aan technische beroepen, vernieuwende productieprocessen en mooie producten. Maar naast dat een bedrijfsbezoek leuk en leerzaam is, is het ook een investering in de toekomst van leerlingen. Hoewel jonge leerlingen nog niet zozeer bezig zijn met het kiezen van een toekomstig beroep, blijkt uit verschillende onderzoeken dat leerlingen al vanaf zes jaar beroepsrichtingen beginnen uit te sluiten. Dit doen zij op basis van de beelden die zij bij de beroepen hebben, welke vaak erg beperkt zijn. Vooral in de technische sector bestaan er veel onjuiste beelden over technische beroepen, bijvoorbeeld dat het werk vuil of zwaar is. Het is daarom belangrijk dat we ook positieve en realistische beelden van technische beroepen aanbieden. Door het organiseren van bedrijfsbezoeken krijgen leerlingen de kans om kennis te maken met de schoonheid van onze technische bedrijven.

Tijdens een bedrijfsbezoek krijgen leerlingen beroepen, producten en processen te zien waar ze waarschijnlijk nog weinig over weten. In deze handleiding staat beschreven hoe u een effectief bedrijfsbezoek (ofwel schoolbezoek) kunt organiseren in samenwerking met een basis- of middelbare school. Een bedrijfsbezoek kan best een opgave lijken, maar door het te ervaren zal duidelijk worden hoeveel het voor de leerlingen, de school en uw bedrijf kan opleveren.

TechYourFuture heeft door middel van praktijkonderzoek kenmerken van een effectief bedrijfsbezoek vastgesteld, namelijk:

1. Het leerdoel staat vast (sluit aan bij het onderwijs)
2. Goede afstemming tussen school en bedrijf (inhoudelijk en organisatorisch)
3. Het bedrijf laat de veelzijdigheid van de sector en organisatie zien
4. Het bedrijfsbezoek wordt goed voorbereid (ook met leerlingen!)
5. Tijdens het bedrijfsbezoek wordt een actieve werkvorm ingezet
6. Ouders en leraren zijn actief betrokken bij het bezoek (voorbeeldfunctie)
7. Leerlingen reflecteren op het bedrijfsbezoek

Waar moet je aan denken?

Een effectief bedrijfsbezoek vraagt om een goede voorbereiding. Door vooraf tijd te investeren in de organisatie en de inhoudelijke afstemming met de school, levert het bezoek uiteindelijk meer op voor de leerlingen. Hieronder geven we een paar tips om uw bedrijfsbezoek goed voor te bereiden.

✓ Algemene tips

Leerdoel vaststellen

- Zelf contact opnemen met een school? Zoek welke scholen op fiets- en loopafstand van het bedrijf liggen.
- Werk aan een structurele samenwerking met een of meerdere scholen
- Stel een periode vast wanneer een bedrijfsbezoek het best past in de planning van het bedrijf

✓ Contact met de school

Kies een school

Indien u zelf op zoek gaat naar een school, is het belangrijk dat de school in de omgeving van uw bedrijf ligt.

Maak hiervoor vooral gebruik van het netwerk van uw medewerkers of het netwerk van TechYourFuture. Het is ook mogelijk dat een school contact opneemt met uw bedrijf.

Wees zelf goed geïnformeerd

Lees de handleiding van TechYourFuture goed door en bekijk de website van de school. Bedenk hoe uw bedrijf (inhoudelijk) kan aansluiten bij het onderwijs van de school.

Nodig de contactpersoon uit bij uw bedrijf

Wanneer u een bedrijfsbezoek hebt gepland met een school, kunt u de contactpersoon van de school uitnodigen voor een afspraak bij uw bedrijf. Hierdoor kunt u goed afstemmen hoe het bedrijfsbezoek er concreet uit gaat zien. Ook kan hij/zij door een bezoek op locatie beter inschatten welke voorbereidingen er op school nodig zijn.

✓ Inhoudelijke afstemming

Aansluiten bij het niveau van de leerlingen

Het is belangrijk dat het bedrijfsbezoek is afgestemd op het niveau van de leerlingen. Bespreek met de contactpersoon wat de leerlingen het meest zal aanspreken. Komen de leerlingen mogelijk in hun dagelijks leven in aanraking met uw diensten of producten? Of past uw dienst of product bij een vak of project van de school?

Aansluiten bij de activiteiten in de klas

Vaak werken de leerlingen vóór een bedrijfsbezoek op school aan een voorbereidende opdracht. Op de volgende pagina staat een overzicht van de activiteiten die in de handleiding voor scholen worden beschreven.

Scholen kunnen keuzes maken in de opdrachten die ze met de leerlingen willen doen. Bespreek met de contactpersoon wat de leerkracht met de leerlingen voorbereidt en hoe dit aansluit bij het bedrijfsbezoek. Wellicht kunnen jullie al bij de voorbereiding betrokken worden, bijvoorbeeld door het geven van een gastles.

In de voorbereiding wordt aandacht besteedt aan de zeven werelden van techniek. Bekijk eventueel hoe uw bedrijf aansluit bij deze indeling. De zeven werelden van techniek zijn:

Zeven werelden van techniek

1. Mens en Gezondheid
2. Energie, Water & Veiligheid
3. Voeding & Natuur
4. Wonen, Werken & Verkeer
5. Ontwerp, Productie & Wereldhandel
6. Digitaal, Media & Entertainment
7. Hi-tech & Science

Stem ook met de leraar af hoe de leerlingen het bezoek afsluiten. Maken ze een poster of een vlog over het bezoek en is er informatie die de leerlingen tijdens het bezoek moeten verzamelen?

Tip! Maak gebruik van het format voor de lesbrieven (zie bijlage 3). U kunt deze downloaden en invullen met de informatie over uw bedrijf en delen met de school zodat ze goed voorbereid bij u binnen komen.

Bekijk [hier](#) de video's over de zeven werelden van techniek of scan de QR code.

Overzicht activiteiten voor de leerlingen

	Route 1 Talentenjacht	Route 2 Vragen voor het bedrijf	Route 3 Werken aan een uitdaging
Vorbereiding in de klas	Inleidende opdracht: Techniek?! Opdracht 1A Talentenjacht	Inleidende opdracht: Techniek?! Opdracht 2A Vragen voor het bedrijf	Inleidende opdracht: Techniek?! Opdracht 3A Werken aan een uitdaging
Bedrijfsbezoek	Introductie en rondleiding Medewerkers- paspoort	Introductie en rondleiding Vragenronde	Introductie en rondleiding Werken aan een uitdaging
Afronding in de klas	Opdracht 1B Talentenjacht	Opdracht 2B Vragen voor het bedrijf	Opdracht 3B Werken aan een uitdaging

✓ Organisatorische afstemming

Draaiboek

Stem met de contactpersoon van de school af hoe het bezoek zal verlopen. U kunt hiervoor een eenvoudig draaiboek maken (zie bijlage 1). In het volgende hoofdstuk staat het verloop van een mogelijk bedrijfsbezoek beschreven met daarbij aandachtspunten.

Organisatie

Besprek met de contactpersoon ook de volgende praktische zaken:

- Aankomsttijd
- Groepsindeling incl. begeleiding
- Veiligheidsregels binnen het bedrijf
- Parkeerplaatsen/fietsenstalling
- Ontvangstruimte (kapstokken voor jassen, drinken voor leerlingen en begeleiders)
- Materialen (wie verzorgt dit?)

Tijdens het bedrijfsbezoek

De invulling van het bedrijfsbezoek kan in overleg met de school uit verschillende onderdelen bestaan. Hieronder worden mogelijke activiteiten, inclusief aandachtspunten, beschreven.

Introductie

De introductie bestaat uit een inleidende presentatie over onder andere:

- Het bedrijf: oorsprong, sector, omvang
- Maatschappelijke opdracht: voor welk probleem wordt een oplossing bedacht of gemaakt?
- Het eindproduct: wat wordt hier gedaan of gemaakt?
- De medewerkers: informatie over talenten en opleidingen

Na de presentatie is er ruimte voor het beantwoorden van vragen van leerlingen en het bespreken van veiligheid en andere regels.

Denk ook aan de volgende zaken:

- Maak vooraf afspraken over wijze van aanspreken (meneer/mevrouw of voornaam)
- Maak afspraken over gewenst gedrag, bijvoorbeeld: "Wanneer ik praat, dan verwacht ik dat jullie stil zijn en luisteren. Kunnen we dat afspreken?"
- Geef de leerlingen na een vraag eerst even bedenktijd
- Geef ook "onverwacht" een leerling de beurt en vraag naar zijn/haar mening/antwoord. Zo stimuleer je alle leerlingen mee te denken.

Rondleiding

Enthousiaste medewerkers

Kies van tevoren een aantal enthousiaste medewerkers uit die de rondleidingen kunnen geven of door de leerlingen geïnterviewd kunnen worden tijdens de actieve opdracht. Zorg dat zij goed voorbereid zijn en kort antwoord kunnen geven op mogelijke vragen.

Kleine groepjes

Verdeel de leerlingen in kleine groepjes. Door in kleine groepjes op pad te gaan, is er meer ruimte voor vragen en blijven leerlingen beter bij de les. Ook kan er met de groepjes gerouleerd worden tussen de verschillende afdelingen.

Begeleiding

Zorg ervoor dat er bij iedere groep een begeleider is. Dit kan zowel een leraar als een ouder zijn. Vraag de begeleider gerust om hulp. U kunt de leraar bijvoorbeeld vragen om uw verhaal nog even kort samen te vatten voor de leerlingen.

Maak keuzes

Voor het bedrijfsbezoek is het niet altijd noodzakelijk om alles van het bedrijf te laten zien. Voor welk (maatschappelijk) probleem of vraag biedt uw bedrijf een oplossing? Laat de belangrijkste stappen van het (productie)proces zien.

Verskillende beroepen/functionies

Besteed tijdens het bezoek aandacht aan de verschillende mensen die in het bedrijf werken. Hebben alle werknemers een technische achtergrond of zijn er ook mensen die bezig zijn met ontwerpen, verkoop, financiën of veiligheid? Hierdoor ervaren leerlingen dat technische beroepen veelzijdig zijn. Bespreek ook de talenten die nodig zijn om in het bedrijf te werken, zoals samenwerken, goed luisteren, kritisch zijn en probleemoplossend vermogen.

Actieve werkvorm

Naast een rondleiding gaan leerlingen ook graag zelf aan de slag met een actieve opdracht zoals een speurtocht, een proefje of een quiz. Een voorbeeld is de opdracht met de medewerkerspaspoorten (zie schema hierboven). Voor deze opdracht maakt u een selectie van werknemers die met leerlingen soort 'speeddates' houden over hun werk en talenten. Deze medewerkerspaspoorten zijn ook te vinden in bijlage 2.

Bijlage 1: Voorbeeld draaiboek

Het programma van een bedrijfsbezoek kan er op verschillende manieren uitzien en variëren in tijd. In onderstaand voorbeeld wordt uitgegaan van een bedrijfsbezoek van ca. 1,5 uur. Belangrijk is dat er een goede afstemming plaatsvindt tussen uw bedrijf en de school over het verloop van het bedrijfsbezoek. Hieronder staat een voorbeeld van een draaiboek beschreven dat naar wens aangepast kan worden.

Tijd	Activiteit	Materiaal/ruimte
9:00 – 9:10 (ca. 10 min)	Aankomst Jassen/tassen ophangen In ruimte plaatsnemen Eventueel glaasje water/ranja drinken	Kapstok Gezamenlijke ruimte Bekers / drinken
9:10 – 9:30 (ca. 20 min)	Introductie Kort en bondige presentatie Vragen van leerlingen beantwoorden Veiligheid en regels bespreken	Presentatiemateriaal Gezamenlijke ruimte Veiligheidsspullen
9:30 – 10:00 (ca. 30 min)	Rondleiding De leerlingen gaan begeleid in groepjes door de verschillende afdelingen van het bedrijf Vragen van leerlingen beantwoorden	Groepsindeling op papier incl. begeleider
10:00 – 10:10 (ca. 10 min)	Pauze Toiletbezoek of eventueel iets drinken	Bekers / drinken
10:10 – 10:25 (ca. 15 min)	Actieve werkvorm Medewerkerspaspoort, vragenronde, werken aan een uitdaging of eigen invulling	Materialen voor werkvorm
10:25 – 10:30 (ca. 5 min)	Afronding Ruimte voor vragen Kort evalueren met leerlingen	Gezamenlijke ruimte Eventueel een gadget om cadeau te geven

Bijlage 2: Medewerkerspaspoort

W
E
B
Z
H
L
S
O
W
O
N
S
M
N
S
M
A

P A S P O O R T

TECHYOURFUTURE

FOTO

Teken hier een portret van deze persoon

www.techyourfuture.nl

WIE IS DIT?

Naam: _____

Beroep / functie: _____

Opleiding: _____

Talenten / vaardigheden: _____

MIJN WERK

Dit doe ik: _____

Wat vind ik leuk aan mijn werk: _____

Met wie werk ik samen: _____

ANDERE INFORMATIE

Bijlage 3: Lesbrief

Op bezoek bij _____

Hieronder wordt een aantal suggesties gedaan die u kunt gebruiken in het aanleveren van informatie voor de school die uw bedrijf gaat bezoeken. Deze lesbrief kunt u naar eigen inzicht invullen en aanpassen. De school kan dit gebruiken in hun voorbereidingen met de leerlingen.

Plaats hier het bedrijfslogo

Wat doet ons bedrijf?

- Beschrijf waar het bedrijf voor staat.
- Beschrijf waar het bedrijf trots op is.
- Beschrijf de producten en processen in/van het bedrijf.
- Links naar eventuele media, zoals een bedrijfsvideo.

Zeven werelden van techniek

- Beschrijf bij welke wereld van techniek het bedrijf past (zie kader en filmpjes). Biedt het bedrijf een dienst/product dat past bij één of meerdere van deze werelden?

Zeven werelden van techniek

1. Mens en Gezondheid
2. Energie, Water & Veiligheid
3. Voeding & Natuur
4. Wonen, Werken & Verkeer
5. Ontwerp, Productie & Wereldhandel
6. Digitaal, Media & Entertainment
7. Hi-tech & Science

[Klik hier](#) voor het filmpje.

Onze uitdaging

- Formuleer een vraag/opdracht waar het bedrijf graag een oplossing voor wil vinden. De vraag/opdracht moet aansluiten bij de leeftijd van de leerlingen en kan mogelijk (in overleg) aansluiten bij een thema of vak op school. Leerlingen kunnen hier individueel of in groepjes mee aan de slag gaan, bijvoorbeeld door middel van Onderzoekend of Ontwerpend Leren. Belangrijk is dat tijdens het bedrijfsbezoek ook aandacht wordt besteed aan de uitdaging.

Vorbereiding op het bedrijfsbezoek

- Licht toe hoe het bedrijfsbezoek eruit ziet.
- Beschrijf hoe leerlingen zich kunnen voorbereiden op het bezoek.
- Beschrijf eventuele (veiligheids)regels tijdens het bedrijfsbezoek.

Talentedjacht

- Beschrijf welke beroepen er worden uitgevoerd in het bedrijf.
- Beschrijf welke opleidingen er gevraagd worden om binnen het bedrijf te werken.
- Beschrijf welke talenten en vaardigheden de medewerkers hebben.

Dit is een uitgave van TechYourFuture

TechYourFuture is een expertisecentrum dat zich richt op het professionaliseren van het onderwijs op het gebied van bèta, wetenschap en technologie en die samen met het werkveld praktijkgericht onderzoek uitvoert. We leggen de verbinding tussen onderwijs en bedrijfsleven met als doel: meer en betere technici.

TechYourFuture is een samenwerking van Hogeschool Saxion, Universiteit Twente, Hogeschool Windesheim en ROC van Twente.

www.techyourfuture.nl

TECH
YOUR
FUTURE

Centre of Expertise TechniekOnderwijs